

Dan Turèll september sidste år. I did it my way. Foto: Per Daugaard

EN SIDSTE BLUES

Dan Turèll er død: »Ekstranumre gives desværre ikke«

Den sidste slentretur gennem byen er slut. Dan Turèll er død 47 år gammel.

Det er en elsket og bredt-favnende forfatter og multikunstner, der er gået bort.

Først var han avantgarde-digter og undergrunds-guru med blomsterkrans. Siden brød han igennem til danskerne med bogen »Vangede Billeder« om barndommen som proletarunge nord for København. Han forargede og fornøjede som bowlerklædt entertainer med galopperende snakketøj. Dan Turèll var en suveræn sproglig begavelse – både på papir og *live in action* på de hundredevis af scener, som han besøgte på sine turnéer på kryds og tværs af landet. Som lyriker slog han for alvor sit navn fast med digtsamlingerne »Drive-in Digte«, »3-D Digte« og »Storby Blues« fra slutningen af halvfjerdserne.

Efterhånden kom bowleren af. Ligesom de sortlakerede negle. Onkel Danny havde ikke længere brug for gimmicks. Det sprudlende forfatterskab havde forlængst ind-

skrevet sig i den danske litteraturhistorie. Storby-krimierne om mennesker og miljø på Vesterbro gik som varmt brød, mens feinsmeckere og lyrikelskere fra tid til anden kunne nyde endnu en digtsamling eller rocktekst fra den erfarne mester.

Når Dan Turèll blev så populær, var det fordi, han ikke anerkendte skellet mellem fin- og lavkultur, men respekterede det hele. I Onkel Dannys bageri var kagerne krydret med lige dele Fæter Guf, Gustav Winckler, T.S.Eliot, Allen Ginsberg og Buddha. Klassisk dannelse i et frugtbart favntag med den såkaldte trivialkultur – ofte akkompagneret af jazzede saxofoner eller clean rock'n roll.

Selvom Dan Turèll var folkelig, gav han aldrig afkald på brodden, provokationen, der vakte til eftertanke. Hans livsform var fribytterens, anarkistens. Aldrig den lige vej fremad. Dan Turèll forargede partier, betalingsordninger og fast ejendom. Som freelancer – forfatter, journalist, rapper, foredragshol-

der – sikrede han sig, at ingen dage blev almindelige. Også derfor kunne han hylde hverdagen, som han gjorde det i utallige digte og sidst på pladen »Pas På Pengene«, som han lavede sammen med Halfdan E. i foråret.

Når humøret var nede, mindede han sig – inden sin sygdom – om, at han jo grundlæggende bare var arbejderdrengen, der havde klaret sig: »En af de der negre, der undslap den 2-værelses-lejlighed, fordi de enten kunne spille trompet eller bokse, for det var de to eneste muligheder, der var. Alt andet krævede en uddannelse, man ikke havde.«

Dan Turèll ville ikke sættes i bås, men hans grundholdninger var ikke til at tage fejl af:

»Vi har bildt os ind, at Danmark er ti gange større end det er. Vi overvurderer alle vores behov. Vi har fået vokseværk og omdannet samfundet til en stor rablende maskine, der kører i tomgang og tæller i mandetimer i stedet for i sund fornuft.«

»Ungdomsoprøret havde ret. De fleste mennesker bliver stadig kørt af nogle regler og systemer, som de overhovedet ikke har indblik i eller indflydelse på. Hvis det ikke er firmaet der kræver noget af dem, så er det banken eller betalingsbalancen eller partiet. Jeg har kun det samme liv. Jeg vil ikke stille det til rådighed for nogen. På den måde er jeg en gnier,« sagde samfundsrevseren Dan Turèll.

En gavmild gnier, må vi andre tilføje om en forfatter, der havde samme kvaliteter som den jazz, han selv elskede så højt: Han swingede. Han var improvisatorisk, ind imellem hallucineret. Som jazen var han først fremmed og chokerende – befriende for et fåtal – så flød han ud i folkesjælen og blev en del af vores fælles sprog.

»Bevægelser Formålsløst Cirkulende« hed en af de tidlige bøger. Dan Turèlls bevægelser skulle vise sig at have et fornemt formål, hans livsværk er forlængst cirklet ind i det hjørne af vores bevidst-

hed, hvor fantasien, humoren og oprøret holder deres permanente stævnemøde.

Da Det Fri Aktuelt sidst interviewede Dan Turèll, strålede Sinatra-følelsen ud af de intense øjne: *I did it my way*. Han følte sig rolig og *midtvejs*, midt i livets flod. Da var der mindre end et år til kræftsygdommens udbrud.

I digtsamlingen »Tja-a Cha-cha«, som endnu ikke er udkommet, er tonen stoisk og sørgmunter. »Deres håndplukkede enter- og exittainer, hofnar emeritus Skind og Ben skrev dette. Ekstranumre er desværre ikke noget vi bruger,« skriver digteren, mens »byen bliver af glas og kiloerne rasler af«.

Sygdommen vandt, men for en buddhist holder livet aldrig op.

Måtte alle Danmarks jukeboxe, elektriske guitarer og skrammede saxofoner spille en sidste fælles blues for vores allesammens Onkel Danny.

Vi glemmer dig aldrig.
JES STEIN PEDERSEN